

[Forsvarsministeren.]

Forsvarsministeriet har ment at måtte følge udvalgets indstilling på disse punkter, men det bør fremhæves, at ministeriet ikke har tænkt sig at ændre noget i den gældende praksis, hvorefter de værnepligtige elever på skolerne meddeles befalet orlov samtidig med skolernes lukning i højtiderne, ligesom de øvrige tidligere nævnte kategorier — mather og værnepligtige befalingsmænd — får beordret orlov på linje med de værnepligtige menige.

De omtalte kategorier af personel, som ikke er tillagt faste friheder, er omfattet af lovforslagets øvrige bestemmelser om adgang til omgangsfriheder m. v.; dette gælder dog ikke mather og mathelever under 18 år, hvor man har ment, at særlige regler kan være nødvendige på grund af de pågældendes unge alder.

Af anordningsudkastens bestemmelser — jeg tænker her på § 3 — fremgår det, at lørdag-søndagsorlov og nattegn ikke haves af de værnepligtige som fast frihed i den første måned af tjenestetiden. Denne regel er fundet påkrævet af hensyn til de tilpasningsvanskeligheder, som for mange værnepligtiges vedkommende gør sig gældende i den allerførste del af tjenestetiden. Reglen stemmer i øvrigt med den hidtidige praksis, og jeg kan også oplyse, at ungdomskommissionen i sin betænkning af 1949 har indset nødvendigheden af en sådan regel.

Jeg har her talt om faste, ufratagelige friheder og mener hermed, som også flere gange sagt, friheder, der ikke kan fratages eller beskæres ved disciplinarmiddel.

Det burde imidlertid være klart for enhver, at tvingende, tjenstlige grunde må kunne føre til et bortfald også af faste friheder, og herom indeholder lovforslaget da også en regel i § 44 a, stk. 3. Det fremgår af de dér nævnte eksempler på tvingende tjenstlige grunde — der tales om fornedent beredskab, manøvre eller lignende — at der skal være tale om ekstraordinære situationer, før de faste friheder kan bortfalde af disse grunde.

Endvidere er det en selvfølge, at de faste friheder kan bortfalde på grund af sygdom og visse forhold, som den værnepligtige selv er årsag til, som f. eks. ulovligt fravær, anholdelse, varetægtsfængsling og strafafsoning.

Til slut vil jeg blot anføre, at man naturligtvis i forsvarsministeriet vil være yderst opmærksom på, at den fastsættelse og udvidelse, lovforslaget giver af de faste friheder, ikke — efter den tendens, der ofte gør sig gældende i retning af, at minimum bliver til maksimum — fører til, at de værnepligtige fremtidig kun får de faste friheder eller overhovedet mindre frihed, end de i øjeblikket har. Det har været en selvfølgelig forudsætning for udvalgets forslag — og det vil af ministeriet blive kraftigt indskærpet i de vejledende bemærkninger, der påtænkes udsendt om de nye bestemmelser, dersom de vedtages — at de værnepligtige ud over de faste friheder skal have adgang til friheder i samme omfang som hidtil.

Jeg skal med disse bemærkninger om lovforslagets hovedsynspunkter anbefale forslaget til en hurtig og velvillig behandling i tinget.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Johs. Christiansen* til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren foranledige, at togpassagerer i tilfælde af trafikforstyrrelser, som medfører længere togstandsninger, orienteres om standsningens årsag og antagelige varighed?“

Johs. Christiansen: Det er vist gået de fleste, som det er gået mig: bedst som man sidder i sit tog, glædende sig over den støtte fart, der fører én nærmere og nærmere til rejsens mål, standses der pludselig op. Når standsningen sker foran en station og varer nogle få minutter, opstår der næppe noget problem, idet man vel så går ud fra, at det nok er noget med indkørslen. Helt anderledes stiller det sig, hvis standsningen bliver af længere varighed. Passagererne gribes, som naturligt er, af en uro, der tillægger proportionalt med ventetidens længde. Dette gælder især for dem, der af en eller anden grund påføres ubehageligheder, hvis deres tog ikke er nogenlunde rettidigt fremme. Da de desuden sjældent eller aldrig kan få oplyst, hverken hvad togstandsningen skyldes, eller hvor langvarig den kan